

Stručni rad

OBLICI RADA S NADARENIM UČENICIMA U OSNOVNOJ ŠKOLI

**Anica Kovačić, prof. razredne nastave,
Osnovna škola Ljudski vrt, Ptuj, Slovenija**

Sažetak

Jedan od zadataka osnovne škole je i otkrivanje nadarenih učenika i njihovih talenata. Mnogo takve djece prisutno je u učionicama, a cilj moderne škole je omogućiti ovim učenicima da se optimalno razvijaju i ostvaruju svoj potencijal. Na temelju toga se nastava i izvannastavne aktivnosti trebaju organizirati na takav način da potičemo kreativnost, razvoj viših oblika razmišljanja, istraživanje, rješavanje problema, korištenje različitih izvora informacija i tehnologija, provedbu projekata, a istovremeno uključuju socijalne i emocionalne čimbenike.

U našoj školi razvijamo kreativnost primjerenim pristupima u samoj nastavi, kroz kreativne radionice i izvanškolske aktivnosti. Organiziramo „Kreativne radionice“ za studente koji su prepoznati kao talentirani i za druge koji žele proširiti svoje vidike. Vrše se tijekom školske godine i pokrivaju različita područja talenta.

Kao učitelj često mi je izazov izabrati sadržaj i metode i organizirati aktivnosti koje će potaknuti maštu i kreativnost učenika.

Na ovaj način sudjelujemo na raznim natjecanjima, organiziramo tematske radionice i projekte vezane uz lokalno okruženje, tvrtke i roditelje.

Ideje, proizvodi i postignuća djece jedinstveni su, inovativni i prije svega odraz razmišljanja i razvoja učenika.

Ključne riječi: talentirani studenti, kreativnost, kreativne radionice, razvoj učenika.

1. Uvod

Zakon o osnovnoj školi u 11. članku, kaže da su nadareni učenici oni koji pokazuju visoke nadprosječne sposobnosti razmišljanja ili izvanredna postignuća u određenim područjima učenja, u umjetnosti ili u sportu. Škola ovim učenicima pruža odgovarajuće uvjete za obrazovanje prilagođavajući im sadržaje, metode i oblike rada i omogućujući im dodatnu nastavu, druge oblike individualne i grupne pomoći i druge oblike rada [1].

U radu s nadarenim učenicima u našoj školi slijedimo Koncept otkrivanja i rad s darovitim učenicima u osnovnoj školi, koji je razvilo Nacionalno vijeće za kurikulum i usvojeno na 25. sastanku Stručnog vijeća Republike Slovenije za opće obrazovanje u veljači 1999. godine [2].

Prema Baskaru (2011), nadarenost je urođena sposobnost., da se objasni zašto učenik na području - znanstvenom, tehničkom, praktičnom, umjetničkom, verbalnom, vodećem - postiže natprosječne rezultate [3].

2. Otkrivanje talentiranih učenika

Daleko su najbolji alat za otkrivanje talentirane djece standardizirani upitnici i testovi inteligencije.

Pomoću njih mogu se prepoznati određena područja inteligencije, poput logičkog razmišljanja, prostorne reprezentativnosti, jezičnih sposobnosti.

Među nadarenim učenicima su oni s visokim postignućima, kao i oni koji imaju potencijal za visoka postignuća u sljedećim područjima:

- opća intelektualna sposobnost,
- specifične školske (akademske) sposobnosti,
- sposobnost vođenja,
- kreativno razmišljanje,
- sposobnost u umjetničkom polju.

2.1. Identificiranje nadarenih

Daroviti učenici imaju određene osobine koje ih čine prepoznatljivim. Ove su značajke vidljive u različitim područjima rada:

- u kognitivnom polju, prepoznamo ih po razvijenom divergentnom i logičkom razmišljanju, neobičnoj mašti, posebnim smislom za humor, pažljivim promatranjem i dobrim pamćenjem;

- u području uspješnosti učenja, je za njih karakteristično široko znanje, bogat tekst, brzo čitanje, motoričke sposobnosti i izdržljivost, vještina u sportu ili plesu ili dramatizaciji ili crtanju;

- na socijalno-emocionalnom polju, gdje pokazuju neovisnost, nekonformitet, empatiju, neovisnost, sposobnost vođenja, organiziranja;

- na polju motivacije pokazuju visoku motivaciju za izvrsnost, znatiželju, upornost u rješavanju, imaju snažne interese, uživaju u postignućima.

Kao što je navedeno u Konceptu (1999), otkrivanje nadarenih učenika vrlo je profesionalno težak zadatak, koji uključuje učitelje, školsko savjetovanje, roditelje, vanjske suradnice .

Suvremeni pojmovi talenta kažu, da je razina talenta određena kombinacijom intelektualnih sposobnosti, motivacije i kreativnosti. Dok Koncept (1999) kaže, da je kreativnost posebno područje talenta.

Kreativni učenici su samosvjesni, neovisni, samopouzdana, spremni su riskirati, imaju smisla za humor, znatiželjni su, rješavaju problem preko igre, sposobni su komunicirati s mlađim i starijim ljudima, tolerantni su do drugosti, imaju razvijeni entuzijazam, idealistični su, osjetljivi na probleme, percipiraju, sposobni su reflektivne i impulzivne smislene reakcije [4].

Međutim, kako se kreativni studenti u nekim osobinama ličnosti razlikuju od ostalih, ti učenici moraju biti kreativni, dok druge treba poticati i razvijati. Dakle, studenti bi se trebali naviknuti na: otvorenost prema novostima, sposobnost preuzimanja rizika, toleranciju, autonomiju, usredotočenost na složenost, samopoštovanje, pozitivnu sliku o sebi, prihvaćanje sebe - čak i na njihove kontradiktorne karakteristike [5].

Mnogo takve djece prisutno je u učionicama, a cilj moderne škole je omogućiti ovim učenicima da se optimalno razvijaju i ostvaruju svoj potencijal. Mnogo puta imaju kreativne, neobične ideje i kreativni su na poslu.

2.2. "Kreativne radionice"

U „Kreativnim radionicama“ mogu sudjelovati učenici koji su prepoznati kao nadareni i svi drugi koji su zainteresirani za tu vrstu rada i koji žele nešto novo i drugačije. Potičemo kreativnost i kreativnost, razvijamo više oblike razmišljanja, istraživanja, različita razmišljanja i rješavanje problema iz različitih kutova,

sudjelujemo u različitim školskim, lokalnim i nacionalnim projektima i uzimamo u obzir razvoj socijalnih i emocionalnih čimbenika učenika.

Ciljevi i načela koja razvijamo za učenike su:

- upoznavanje sa njihovim snažnim područjima i interesima,
- poboljšanje samopouzdanja,
- razvijanje sposobnosti prilagodbe za druge,
- učenje o vrijednostima i rješavanje moralnih nedoumica,
- poticati samoinicijativu,
 - razvijanje kreativnosti, znatiželje, kreativnosti,
 - razvijati poduzetništvo, inovacije,
 - korištenje kolaborativnih oblika učenja,
 - promicanje odgovornosti,
 - razvijanje kapaciteta za neovisno učenje,
 - stvaranje mogućnosti za druženje.

Često smo suočeni s izazovom odabira sadržaja i metoda te organiziranja radionica, koje će potaknuti maštu i kreativnost učenika, istovremeno omogućujući društveni kontakt s drugima. Na ovaj način sudjelujemo u raznim natjecanjima, s vršnjacima iz drugih škola, organiziramo tematske radionice i projekte vezane uz lokalno okruženje, tvrtke i roditelje.

Za definiciju sadržaja za novu školsku godinu učitelji-voditelji ovih radionica odlučuju se putem anonimne ankete učenika. Učenici zapisuju svoje želje, područja, stvari koje je zanimaju, kako bi učitelji zabilježili želje i interese djece, i napravili planove i programe rada za novu školsku godinu. Priprema se za aktivnosti od rujna do kolovoza i u skladu je s godišnjim planom rada škole.

Školska savjetodavna služba roditeljima uvodi koncept odrediti talent.

U 4. razredu održava se uvodni susret roditelja i učenika koji su prepoznati kao nadareni, a u to se vrijeme upoznaju s pojmom darovitosti, područja talentiranosti, prezentirani su s radom s nadarenima u kontekstu nastave i na Kreativnim radionicama. Učitelji u razredima – razrednici, pripremaju individualizirane programe za učenike, koji također pregledavaju i potpisuju učenici i roditelji. Susreti s roditeljima održavaju se najmanje jednom godišnje kada su roditelji pozvani na sportska, umjetnička ili kulinarska okupljanja.

2.3. Program rada

Program rada obuhvaća raspodjelu događaja tijekom cijele godine.

Na taj način razgledaju različite izložbe i izražavaju svoja razmišljanja u obliku okruglih stolova, večeraju u školi, a zatim kreiraju različite teme: Nova godina, Noć vještica, provoditi popodneve sportske, kulinarske, tehničke radionice, orijentacijski pohod oko škole, radionice na temu karnevala, montaže poliedra, učenje o iluzijama, neobičnim igračkama, matematičkim petljama, eksperimenti,

likovna umjetnost, posjet i razgledavanje obrtničkih radionica i intervjuiranje pozvanih gostiju.

Svake dvije godine za studente se organizira trodnevni kamp gdje se studenti smještaju u Centar za izvannastavne aktivnosti i uče različite vještine te razvijaju socijalne kontakte i druženje.

Oni se također testiraju u organiziranju i vođenju događanja poput piknik kestena, druženja s roditeljima, putopisa .

Sva ova okupljanja i aktivnosti generiraju brojne proizvode, ideje, rješenja, dostignuća, istraživačke zadatke koji su jedinstveni, inovativni i prije svega odraz kreativnog razmišljanja učenika i razvoja.

Slika : Slika na kamenju

3. Zaključak

Učenici koji su prepoznati kao nadareni trebaju prilagoditi svoje metode i oblike rada i trebali bi biti uključeni u sve faze planiranja i izvođenja lekcija.

Međutim, treba im ponuditi dodatne vještine, vještine i znanja koja će im pomoći da razviju svoja snažna područja i talente.

Iz tog razloga treba im ponuditi izazove, zadatke i aktivnosti tamo gdje će im to omogućiti razvoj.

Stoga se nastava i izvannastavne aktivnosti trebaju organizirati na takav način, da potičemo kreativnost, razvoj viših oblika razmišljanja, istraživanje, rješavanje problema, korištenje različitih izvora informacija i tehnologije i provedbu projekata.

Istovremeno je također važno, da se ti učenici razvijaju na socijalnom i emocionalnom polju.

4. Literatura

- [1] Zakon o OŠ. dostupno na:
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448> (16. 3. 2018).
- [2] Koncept: Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci. (1999). dostupno na:
http://www2.arnes.si/~oslijk1s/06a_svetovalna_sluzba/gradiva_1415/spletna_stran/nadar/7_konc_nadarjeni.pdf (15. 3. 2018).
- [3] Baskar, N. (2010). Zbornik: Socialne in čustvene potrebe nadarjenih in talentiranih. Ljubljana: MiB.
- [4] Bezić, T., Strmčnik, F., Ferbežer, I., Jaušovec, N. (1998). Nadarjeni, šola, šolsko svetovalno delo. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- [5] 1. Bezić, T. (2012). Priročnik: Vzgojno-izobraževalno delo z nadarjenimi učenci osnovne šole. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- [6] Ferbežer, I. (2002). Celovitost nadarjenosti. Nova Gorica: Educa.